

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Hármas évre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Debrecenben életre kelt a szabadkőműves uralom

Városi közgyűlés rettenetes botrányokkal — Bizalmatlanságot szavaztak 33 szótöbbséggel a főispánnak — Még dr. Freund Jenő is felszólalt és mosakodás közben minősíthetetlen durva hangon támadta Szent-Királyi Tivadart, aki nyomban válaszolt és visszautasította Freund rágalmait

Emlékezetes lesz ez a közgyűlés, melyet ma délután tartott Debrecen város törvényhatósági bizottsága, nemcsak azért mert bizalmatlanságot szavazott a szervezett destruktív elem (zsidók, szabadkőművesek és félrevezetett jóhiszemű polgárok) a főispánnak, hanem azért főként, mert ez a kirohanás tulajdonképpen az egész keresztyén irányzat ellen történt. Személy szerint Hubert Ottóval szemben fejezte ki bizalmatlanságát a destruktív többség, de ez a kormányznak és általában a keresztyén kurzusnak szólt. Résen legyen a gazda, itt vannak a házások! Már a falat ki is bontották . . .

Régi, kipróbált csatatervezés szerint történt a felvonulás. Magoss György dr. tiszti főügyész megmentése volt a jelszó, ami rokonszenvesse tette olyanok előtt is dolgot, akik nem tudnak belátni a szabadkőművesek és zsidók közös konyhájának fojtó-füstös rejtekébe. Dr. Magoss György felfüggesztése talán elhibázott és elhamarkodott dolog volt, mert előbb kellett volna lefolytatni a bűnügyi nyomozatot és csak akkor indítani meg fegyelmi vizsgálatot ellene, ha olyan terhelő bizonyítékok állanak rendelkezésére, melyek a felfüggesztést indokolják. Itt a felfüggesztés megelőzte ezt. Magoss rokonszenves ember, sok barátot szerzett hosszú tisztviselői szolgálata alatt, sokkal többet, mint ellenséget és most az ő védelme pompás ürügy volt a destruktív elemeknek a nyílt fellépésre. (Eddig csak titokban működtek és szervezkedtek a „kurzus“ ellen.)

Miután teljesen harmadrendű kérdés a Magoss György felfüggesztése, magát a tényt tekintjük csak, hogy Hubert Ottó főispánnak és ezzel a keresztyén kurzusnak is bizalmatlanságot szavaztak 33 szótöbbséggel, 47 szóval 14 ellen. Ha e többséget vizsgáljuk, mindjárt szembetűnő lesz az egész „hecc“ komolytalansága. Mert hiszen most már egyenként kell mérlegelnünk a többéget! Kicsodák és micsodások ők? Kezdjük csak: dr. Gáspár Géza, Ulmann Salamon, Gross Nagy Ferenc, Hoffmann Sándor, dr. Leitner Adolf és még néhány izraelita virilis, dr. Kun Béla vezetésével vagy 20 szabadkőműves páholytag, no meg dr. Baltazar Dezső egyéni hívei, akiknek szemében városi posztó a r. kath. főispán! A zászlóvivő természetesen Márk Endre volt, a zsidóság előtt örökösén zászlóhajtó Márk Endre . . .

Ezzel végeztünk volna a heccel, melynek szervezését és a kurzusnak szóló támadás gondos előkészítését mi sem igazolja jobban, hogy a debreceni közgyűlés öröklött a nemzetgyűlésen interpellált a debreceni közállapotok miatt O. B. Á. Szinte látszik, hogy — megrendelésre, hiszen Orbók nem Debrecen képviselője, az itteni viszonyokat is csak úgy ösmerheti, ha — innen informálják! Az összefüggés teljesen világos: megkezdődött a nyílt front támadás a keresztyén kurzus ellen! Látjuk a csatarendet is: középen a szabadkőművesek, a jobbszárnyon a zsidók, a balszárnyon pedig a Baltazar-parti reformátusok. A debreceni közgyűlésből és a nemzetgyűlésen is leadták a destruktív elemek ágyúit a próbálványokat . . . Az ostrom megkezdődött: a debreceni főispánnak szavazott bizalmatlanság és Orbók interpellációja volt a jeladás, melyre felelni főgnak a fegyvertársak Bécsből, Párisból, sőt talán még Moszkvából is!

Jellemző a destruktív elemek vakmerőségére, hogy a közgyűlésen felszólalt dr. Freund Jenő is és olyan durva, minősíthetetlen támadást intézett Szent-Királyi Tivadar ellen a jól szervezett társaság helyeslése mellett, amilyen még nem hangzott el soha. Szent-Királyi válaszolt, igyekezett türtóztatni magát, de bizony ez nem egészen sikerült, ami nem is csoda. Igazán szerencse, hogy tettelegességre nem került a sor . . .

Olyan botrány volt ez, hogy ennél többet nem írhatunk róla. Jó izlésünk tiltja. Különbben is a bíróság előtt van ugyanis a dolog, már t. i. a Freund-ügy. Rettenetes, hogy az internálás küszöbéről egyenesen a törvényhatóság termébe jöjjenek emberek itélkezni. Micsoda erkölcsi lezúllás, hogy ez megtörtént. Bizony rohadt ez a közélet Debrecenben.

Hová lettél régi, paritán Debrecen?

Az első vihar

Pontosan 9 óra után nyitotta meg a közgyűlést Hubert Ottó főispán, aki meleg szavakkal parentálta el az időközben elhunyt bizottsági tagokat: Kovács József volt polgármestert, Polgári Bálintot és Debreceni Lajost.

Következett a polgármesteri jelentés három hónapról. Komlóssy Imre a jelentéssel kapcsolatban szóvá tette a lakáshivatal 19 alkalmazottjának elbocsajását. Súlyos kifogásokat hangoztatnak unos-untalan a lakáshivatal ellen, nyilvános feljelentést is tett a Hajdúföld, de eredményt nem lát. Az elbocsajtottak nem egyformán hibásak, becsapták, megtévesztették őket, épen ezért revízió alá kell venni a határozatot. Vargha Elemér kijelenti, hogy ő is a revízió mellett van, de nem tehet ígéretet, mert a h. polgármester beteg és ez az ő hatásköre.

Ugyancsak a polgármesteri jelentéssel kapcsolatban tette szóvá Márk Endre, hogy az 1921. évre érvényes virilis névjegyzéket mért nem készítették el? Megütözéssel veszi ezt a mulasztást. Neki is volt kormányozható betegsége, de ilyenkor nem jelentett beteget. Indítványozza, hogy rendeljék el a vizsgálatot és annak lefolytatásával dr. Markovics Elemér, Balog István és Ekli József bizottsági tagokat bízzák meg. Elfogadták.

Ezután ugyancsak Márk Endre indítványozta, hogy írjanak fel a belügyminiszterhez és kérjék Magoss György t. főügyésznek állásába való visszahelyezését. Kifogásolja a t. főügyész helyettesítésére vonatkozó, főispáni intézkedést is, mert a főügyész helyettesítéséről a közgyűlés gondoskodott és kijelölte helyetteseit dr. Dóczy Emil és dr. Kölesy Sándor személyében.

Ezután dr. Debreceny Barna tb. főügyész, akit a felfüggesztett tiszti főügyész állására helyettesített a főispán, sorra cáfolta Márk Endre érveit. Azért rendeltetett be szolgálatára, mert a t. főügyészi állás munkája pillanatig sem nélkülözhető. A helyettesítés a főispán hatáskörébe tartozik, őt váratlanul érte a berendelés. Igaz, hogy ő a Debreceni Első Takarékpénztár jogtanácsosa és a Közgazdasági Bank igazgatóságának tagja. Ezen nem is óhajt változtatni, azon sem, hogy ügyvédi magángyakorlatot folytathasson, mert azt a szabályrendelet megengedi. Erre nem kell kérnie külön felhatalmazást. Közli azonban, hogy

helyettesítése tartamára a Debreceni Első Takarékpénztár szabadságolta. Hogy a közigazgatási bizottságban és a fegyelmi ügyekben helyettesítheti-e a felfüggesztett főügyészt, az természetes és ha a felszólaló Márk ezt tagadja, félremagyarázza a törvényt. Hiszi, hogy a közigazgatási bíróság is ezen az állásponton lesz, bár maga részéről jobb szeretné, ha fegyelmi ügyekben reá hárulna a főügyész hatásköre.

Utána Márk Endre kijelenti, hogy szeretne volna, ha a helyettes t. főügyész visszavonul. Kérdi, miért volt akadályozva a helyettesítésben dr. Dóczy Emil és dr. Kölesy Sándor? Kéri indítványa napirendre tűzését és névszerinti szavazást.

Az elnöklő főispán megállapítja a hangulatból, hogy a többség nem veszi tudomásul a választ, ezért a 27-én tartandó közgyűlés napirendjére tüni az indítványt.

Ekli a lakáshivatalról

Következett Ekli József interpellációja a lakáshivatal ellen. Kijelenti, hogy nemcsak régebben történtek a lakáshivatalnál súlyos visszaélések. Két esetet hoz fel. Aszalós 6 gyermekes kisgazda Csokonai-u. 20 sz. a. 2 szobás lakásából az egyik szobát elreklvirálták valami tisztiszakács részére. Durván mondták a szülőknek, hogy a szívbjajos gyermekét mért nem hagyta kint a tanyán? Még cifrább és valóban megdöbbentően cudar a másik eset. A lakáshivatal a Kossuth-u. 36 sz. a. özv. Simon Miklósné (férje rendőrkapitány volt) lakásából 2 szobát lefoglalt Stiasznyi nyugalmazott őrnagy részére, akiknek addig Péterfia 23 sz. a. volt a lakása. Azzal indokolták, hogy Stiasznyinak szüksége van egészségi szempontból a lakásra, ellenben ugyanakkor karhatalommal kitétek az utcai szobából a ny. rendőrkapitányé testvérét, aki életveszélyes combtól sebével lakott benne és egyetlen szórakozása volt, hogy kinézett az utcára. Ez a volt törvényszéki aljegyző az olasz harcúterén sebesült meg és most a hátsó, sötét, egészségtelen szobában kénytelen lakni. Olyan embertelen volt a lakáshivatal határozata, hogy első ízben Sággy rendőrfőtanácsos meg is tagadta a karhatalom kirendelését. Kéri a vizsgálat elrendelését mindkét esetre. (Ezer ilyen eset történt, de eddig csak a „Hajdúföld“ szellőztette ezeket a cudar dolgokat: kapott is néhány sajtópórt érte!)

Miután dr. Vargha Elemér a tanács nevében közli, hogy a vizsgálatot megindítják, az interpelláló is tudomásul vette a választ.

Kormányleiratok

Következett a napirend. Tudomásul vették a kormányelnök leiratát, hogy a Szibériában szinylődő hadifegyverek hazaszállítására 1 millió koronát szavazott meg a közgyűlés, a belügyi kormány leiratait a vágatási és husvizsgálati szemleadjak felemeléséről, valamint a telekértékadóról, alkotott szabályrendelet jóváhagyásáról, azután megválasztották a jövedelem, vagyon és hadinyereségadó felszámolási bizottság tagjait.

Magoss György t. főügyész ügye

Felolvasták a belügyminiszter leiratát dr. Magoss György tiszti főügyész felfüggesztéséről. Elsőnek Márk Endre szólalt fel. Kiemeli Magoss György érdemeit, őt a „kurzus“ áldozatának tartja, mert elveihez ragaszkodott.

(Minden kormányt végig szolgált, csak Bánffy zászlóbontásakor kuruckodott.) Nem hitte a városok fogságában sem a róla terjesztett rágalmat. De hiszen a legmagasabb fákat éri legjobban a vihar. Az oláhokat Debrecenben ujjongó örömmel fogadták. Az oláh tábornokkal azért barátkozott Magoss György, hogy a város közönsége javára hangolja. Míg ő elhűreolt tusz volt, Magoss itthon szenvedett. Mi lesz még, ha az ilyen értékeket is eldobják? Ederdjünk végre mi is, nem mint azok, akik ébredőknek vallják magukat, de csak azért, hogy érvényesülhessenek, mert eddig szerény tehetőségeikkel érvényesülni nem tudtak. Elszörnyülködött, mikor a Magossra szert rágalmat olvasva, de hogy még a hivatalból is kitegyék, nem hitte volna. Azért halogatták ezt a közgyűlést, mert félték tőle, Magoss ellen a kir. főügyessel szemben a főispán kérte a büntető eljárás megindítását. Mi objektivitást várhat akkor a főispántól a közgyűlés? Felolvassa az 1919 március 24-én kelt jegyzőkönyvet, mely arról tanuskodik, hogy akkor Kessertő Lajos törvényszéki elnök, élén a bíróság állást foglalt a tanácskormány mellett és ott felszólalt a jelenlegi főispán is. Végül indítványozta, hogy a közgyűlés írjon fel közérdekből a t. főügyész érdekében a belügyminiszterhez, hogy a felfüggesztést szüntesse meg, továbbá mondja ki a közgyűlés, hogy a főispánnal szemben bizalmatlan és ezt hozza küldöttség útján a Kormányzó és a kormány tudomására. A küldöttség tagjaiul ajánlja gróf Degenfeld Józsefet, dr. Baltazár Dezsőt, Nagy Józsefet, dr. Kun Bélát és Gyarmathy Istvánt.

Az indítványhoz először *Eklí* József szól. Elmondja az oláh bevonulás történetét, amit ő annál jobban tud, mert Magoss és Vásáry őt kérték fel közérdekből parlamentáinak. Mikor az oláh tábornok a város vezetőségét összehívta, egyedül Magoss György merete megmondani, hogy minden bűnöst megérdemelt helyére juttat. Az oláh generális ajánlotta, hogy Magoss mellé, mint főispán mellé, bizottság delegáltassék, de senkisé nem jelentkezett. Magoss György magára maradt, ami felett az oláh tábornok sajnálatát fejezte ki. Magoss Györgyöt már a szegedi ellenkormánytól feketítették be. Hortobágyi Ernő rendőrkapitány tette ezt, aki 4 napi szabadság ürügye alatt Szegedre szökött. Ez a volt-zsidó, aki fájdalom, ma református, jelentette föl a főügyészt, akinek indítványára hivatalvesztésre ítéltetett, de kijárta a kormánytól, hogy a hivatalvesztés mellőztessék. Ez az ember így van ma is a város szolgálatában az előjárásnál. A t. főügyész maga kérte a fegyelmi eljárás megindítását, de a főispán mellőzte. Bizalmat szavaz Magoss Györgynek, elfogadja *Márk* Endre indítványát.

Az indítvány ellen dr. *Komlóssy* Imre szólalt fel. Minden köztisztviselőnek érdeke, ha súlyos vádakkal illetik, hogy ne működjenek addig, míg nem tisztázta a vizsgálat. Bizalommal van a főispán iránt. *Kun* Béla dr. szerint súlyos igazságtalanság érte Magoss, reparálni kell, elfogadja az indítványt.

Ezután a főispán elrendelte a névszerinti szavazást. Az indítvány első részét 71 szóval 1 ellen fogadták el, a második részét pedig — bizalmatlanságot a főispánnak! — 47 szóval 14 ellen.

Az elnöklő főispán, aki példás hűgadsággal tűrte *Márk* Endre csúf szurkapiszkalódásait, újra kijelentette, hogy az ötös bizottság megállapítása szerint ő a *Márk* Endre által felolvasott, a tanácskormányt üdvözölő irat szerkesztésében nem vett részt. Ezt a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén a királyi ügyész is megállapította. Ez teljes bizonyíték azzal a bizonyos jegyzőkönyvvel szemben. Végül kijelenti, hogy tudomásul veszi a bizalmatlansági szavazatot, de mindaddig helyén marad, míg a kormány bizalmát bírja. (Helyeslés.)

Márk Endre megjegyzi, hogy az a jegyzőkönyv mindaddig közhiteles okirat, míg hamisan nem nyilvánítják.

Ezzel véget ért a „nagy eset” és a főispán 10 perc szünetet adott, hogy a „páholyhősök” kifújhassák magukat és örvendezhessenek — egymásnak!

Szünet után

Pontosan a 10 perc leteltével újra megnyitotta a közgyűlést a főispán, mire *Márk*

Endre és dr. *Komlóssy* Imre indítványára megváltoztatták a napirendet és elsőnek

a ref. templomegyesület kérelmét tárgyalták, hogy a Kálvin-ház céljaira ingyen telket és 1 millió téglát szavazzon meg a közgyűlés. A tanács javasolja a kérelem teljesítését és javasolja, hogy a Péterfia-u. katonai fogház épületét, vagy a város tulajdonában levő egyik Bethlen utcai házat és a kért téglát adja meg a város. A tanács javaslata mellett ismét *Márk* Endre szólalt fel, míg

dr. *Komlóssy* Imre, előre is bejelentvén, hogy a többi hasonló tárgyú kérelmet sem hajlandó honorálni, ellenezte a kérelem teljesítését, amint hogy eredetileg a tanács is azon a józan állásponton volt, hogy ma ilyen több millió megterhelést nem lehet és nem szabad az adóteher alatt amugy is roskadozó adófizetők vállára rakni. Nem vonja kétségbe, hogy a kérelmező templomegyesületnek szép és támogatásra érdemes célja és rendeltetése van, de a jó gazdának gondosan ügyelni kell arra, hogy elsősorban az égetően és elodázhatatlanul megvalósítandó szükségleteket fedezze, s csak azután a többiekét. Ha a templomegyesületnek a kérelmét és a mai tárgysorozatban szereplő hasonló kérelmeket teljesítjük, sokkal magasabb lesz a pótlódó, mint a múltban volt. Ha a városnak van rendelkezésére téglá, abból elsősorban lakásokat építtessen, mert az mindaddig égetőbb szükséglet, amíg százszámra dideregnek vagonokban menekülő magyar véreink.

Dr. *Kiss* Gyula az iránt érdeklődik, hogy van-e a kérelmező templomegyesületnek jövőre hagyott alapszabálya, mert ha nincs, akkor nem lehet tárgyalni sem a kérelmet. Dr. *Debrecezy* Barna t. főügyész közli, hogy az alapszabályok jóváhagyás végett most vannak a belügyminiszter előtt s épen ezért azt indítványozza, hogy a kérelmet a jóváhagyás megnyerésétől feltételezetten teljesítse a város. A közgyűlés így határozott. Következett

a róm. kath. hitközség kérelme második templom építése céljaira telekadományozás iránt. A tanács javasolja, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot, lépjen érintkezésbe a hitközséggel a részletek megbeszélésére s különösen a telek kijelölése céljából. *Szent* Katalin Tivadar mint a kérelem egyik előterjesztője, kiegészíti a kérelmet azzal, hogy a katolikusok lélekszámára szerinti mennyiségben ingyen téglát is adjon a város. *Eklí* József felszólalása után dr. *Kun* Béla indítványára a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, azzal, hogy a tanács utasíttassék, hogy a kath. hitközséggel folytatandó tárgyalások alapján az ügyet három hó alatt vigye dűlőre.

Ezután *Hubert* Ottó főispán a következő nyilatkozatot tette:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Bár a napirendre fűzött tárggyal szorosán össze nem függ, de az előbb elhangzottak után indítva érzem magam a felekezeti kérdés tekintetében bizonyos nyilatkozatok megtételére. Előre becsátom, hogy nem célozom a felekezeti kérdést személyes alapon tárgyalni. Nyilatkozataim tisztán politikai természetűek.

Azt hiszem, nincs és rendes felfogás mellett nem is lehet véleménykülönbség közöttünk abban, hogy az állami kormányzat saját szerveit felekezeti különbség nélkül bárhol alkalmazhatja, mert hiszen az állami kormányzatot, különösen most, amikor a

keresztény felekezetek minél szorosabb együttműködése alapvető kormányzati gondolat, nem a felekezeti különbségek, hanem a éelszerűségi okok vezetnek.

Másként látom azonban a helyzetet az önkormányzat helyi szerveinél, ahol érvényesülniök kell a tradícióknak és bizonyos megszokottságnak, amely tradícióknak megbontását a magam részéről nem találnám szerencsés gondolatnak s valóban két balkezes politika volna az, amely Debrecen város ősi református önkormányzati jellegét részt őrteni akarna. Föl sem tételezem, hogy akadjen józanul gondolkozó polgára városunknak, aki Debrecen református jellegének megtámadásáról híresztelt dajkameséknek hitelt adjon.

Ezek mellett, amely szerencsétlen gondolat volna Debrecen város református jellegének megbontására irányuló törekvés, épen olyan elítélendő az a beállítás, amely Debrecen város katolikusait, mint jöttmenteket, másodrendű polgárokként óhajtaná kezelni. Minden ily törekvés ellen nemcsak tiltakozni, hanem amig ezen a helyen 15,000 katolikus vallású lakosának nincs más célja, nincs más óhajta, mint városunk jóvoltáért együtt dolgozni, ha kell együtt tünni és szenvedni református testvéreikkel. Lehetetlenek is tartom, hogy a higgadtan gondolkodó református polgárok lekiesinyeljék és elutasítsák maguktól a politikai és társadalmi téren segítő keresztény testvéri kezét csak azért, mert az katolikus.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Ezeket tartottam szükségesnek az elhangzottak után megjegyezni. Megjegyzésemet nem fejezhetném be jobban, mint a kormányzó ur ő föméltóságának a keresztény felekezeti összetartás kérdésében hozzám intézett következő szavaival:

„Büntetést érdemelnek azok, akik a mestani nehéz időkben a keresztény felekezeteket alűrügyek alatt egymással szembe állítják.”

A közgyűlés folytatását délután 4 órára halasztotta a főispán.

Közgyűlés délután

Délután 4 órakor nyitotta meg a közgyűlést *Hubert* Ottó főispán, mely után dr. *Vargha* Elemér felolvassa a törvényhatóságok és községek átiratait a községek önkormányzatának tárgyában. Minthogy ezek az ügyek idejét múltak a közgyűlés a tanács javaslatára az iratok irattárba helyezését rendeli el. *Márk* Endre szerint azért multa idejét több átirat, mert nem hívták össze rendszeren a közgyűlést. Minden hónapban rendszeren meg kell tartani a közgyűlést. Nem szabad halogatni a közgyűléseket. Bezzeg *Cecilia* napját nem halasztják el.

— Ne tessék folytatni, nem tartozik ide, — szól közbe a főispán.

— De igenis, ide tartozik. Súlyos mulasztásról van szó! — mondja *Márk* Endre.

— Ne tessék az elnökkel feleselni — inti rendre a szónokot a főispán.

Végre is a szapora beszédű szónok befejezte beszédét és indítványozta, hogy minden hónapban tartsák meg a közgyűlést. Elfogadták.

Ezután a házi pénztár és az alapok 1920. évi szükségleteinek fedezésére szükséges pót és rendkívüli hiteket engedélyezték, majd a város háztartását érintő tanácsi javaslatokat tárgyalták le.

A Baltazár-botrány a nemzetgyűlés előtt

— Interpellációk napja —

Budapest, dec. 22. (Nemzeti St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg *Bottlik* József alelnök. Elnöki előterjesztések után a nemzetgyűlés a földgázszerszódést harmadszori olvasásában is elfogadja. Ezután áttérnek az interpellációkra. *Drózy* Győző az ingatlan átruházásoknál történt hatósági mulasztásokat és visszaéléseket teszi szóvá. Kívánja, hogy a sok elkövetett mulasztások után az ingatlan adásvételi jóváhagyását vegyék ki a törvényhatóságibizottság kezéből s ezt a földmívelésügyi miniszteriumra ruházzák át.

Pákozdy András a házhelyek és kishér-

letekről szóló törvény végrehajtásánál felmerült visszaéléseket tárja fel interpellációjában. Példákat sorol fel, amelyekkel igazolja, hogy a törvényjavaslat végrehajtásánál visszaéléseket követnek el.

Nagyatádi *Szabó* földmívelésügyi miniszter válaszában kijelenti, hogy tudta előre, hogy a végrehajtásnál nehézségek lesznek. Kéri a nemzetgyűlés tagjait, hogy minden visszaélést jelentsenek be neki. Egyébként egy pótrendeletet fog kiadni ebben az irányban, amely sok módosítást fog tartalmazni s ami a vasutasokra, állami tisztviselőkre lesz különösen kedvező. Válaszát tudomásul veszik.

Ezután Orbók Attila a debreceni eseményekről illetőleg a vidéki jogrend helyreállításáról interpellál. Kijelenti, hogy interpellációja nem irányul a belügyminiszter ellen, aki iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik, mert a jogrend helyreállításának főérdeme őt illeti. Arra kéri a belügyminisztert, hogy miután a fővárosban helyreállította a jogrendet, tekintsen a vidékre, ahol sajnos napirenden vannak az antiszemitizmusból fakadó izgatások, egyes egyesületek hatalmi tulkapásai. Nemcsak a fővárosban, de a vidéken is van Brittanía. Majd Debrecen szomorú sorsáról beszél. A fővárosban soha sem volt olyan szomorú a helyzet, mint Debrecenben van ez idő szerint.

Ehhez a szenvedéshez hozzákapcsolódik, hogy ott az utóbbi időben új iparág fejlődött ki, a világváros hordárok intézménye. Emberek vállalkoznak arra, hogy este 4-5 lámpával kísérik el a sötétségben a hazamenőket. A drágaság, lakáshiány mellett az erkölcsi nyomorúság még nagyobb Debrecenben. Ez abban áll, hogy már nemcsak antiszemitizmus dühöng Debrecenben, hanem a katolikusok és a reformátusok általuk harcban egymással. Súlyos hibának tartja, hogy a kormány katolikus embert állított a város élére.

Bernolák Nándor: — Itt van a tendencia az interpellációban. Ugy látszik, fáj a destruktív letörése.

Orbók: Itt semmi tendencia nincs, a kormány eljárását hibának tartom. Debrecenben, a Kálvinista Rómában tradíció volt, hogy a közigazgatás első tisztviselője kálvinista legyen.

Usetty Ferenc: Hol van ez megírva?

Bernolák Nándor: Magyarország kormányzója lehet Kálvinista, mégsem kifogásolja senki!

Orbók: Én a főispán személyében látom a társadalmi felfordulások okát.

Bernolák: Az egész heccet Baltazár idézte elő!

Orbók: Lehet, hogy a képviselő ur jobban van informálva, én csak azt tudom Baltazárról, hogy el ment Szatmárba üdvözölni a román csapatok élén bevonuló oláh királyt, amit egyházi főpap hívei érdekében megtehet.

Bernolák: Gratuláljak hozzá!

Orbók Attila: Ismerteti, hogy Hubert Ottó főispán eddig 97 tisztviselő ellen indított eljárást. Kérdezem, a nemzetgyűlést, hogy Hubert Ottónak aki a tanácskormányt az első köztől üdvözölte, joga van így fellépni?

Bernolák: Nem igaz, nem felel meg a valóságnak!

Orbók: Előadja a főispán prolektardiktatura alatti szerepét. Majd szól a debreceni cenzuráról. (Nagy zaj), ahol két cenzor is, katonai és polgari működik. Debrecenben azt sem tudják megírni saját lapjaikban, mi történik Budapesten, mert a cenzura még a nemzetgyűlési beszédek is megnyírja. Majd kitér arra, hogy Debrecenben zsidóüldözések, utcai atrocitások napirenden vannak. Biharban ahol a főispán a jogrend őre, ilyen nem fordul elő, míg Debrecenben a főispán személyében rejlik a hiba. Majd Baltazár könyvének történetét ismerteti, amit Debrecenben nem engedtek megjelenni. Ekkor Budapesten nyomatták ki, de Debrecenbe három hónapig nem engedték bevinni. Interpellációjában a jogrend helyreállítását kéri a vidéken is.

Bernolák nyomban válaszol Orbóknak.

— Karácsonyi számunkra hirdetéseket péntek délelőtt 10 óráig vesz fel a Hajdúföld kiadóhivatala. (Piac-u. 59.)

— Körvadászat. A debreceni köztisztviselők vadásztársulata karácsony másodnapján vasárnap körvadászatot rendez a Nagyhegyesen. Gyülekezés vasárnap 26-án reggel fél hat órakor a Kossuth-szobor előtt. A résztvevni szándékozók 24-én pénteken d. u. 2 óráig jelentsek szándékukat az elnöknél.

— A Move bazárban mindennemű ajándék tárgyak nagyválasztékban kaphatók, Kossuth-utca 1. Kaszinó I. emelet. Nyitva d. e. 9-1-ig, d. u. 3-tól záróráig. Buffet, cigányzene.

HIREK

Flóhr János tábornok alapítványa. Lélekemelő ünnepély volt huszárjainknál kedden este 8 óra 21-én. Flóhr János tábornok alapítványának ez évi kamatát is az alapítvány rendelkezése szerint, a volt 2. honvédszázados — melynek Flóhr tábornok a békében és a háborús évek alatt parancsnoka, szeretettel gondoskodó atyja volt — két kiváló, hadban kitüntetett továbbszolgáló altisztje kapta. — A pontban délelőtt 10 órakor felsorakozott tiszti és altisztikar, valamint a huszárlegénység előtt Ujfalu György és kir. kamarás ezredes, meleg szavakkal méltatta az alapító érdemeit, majd átnyújtotta Zsoldi tiszthelyettesnek és Czérna őrmesternek — az az évi jutalmazottaknak — a 300 kor. illetve 200 kor. jutalmat. Az ünnepség a Hymnusz elénekkelésével záródott.

— **Eljegyzés.** Előkelő társadalmunk egyik legrokonszenvesebb hölgytagját Lizi Nandinét eljegyezte gróf Teleki Sándor huszáriőhadnagy.

— **Doktorráavatás.** Mult szombaton avatták orvos doctorrá dr Somogyi Zoltán főorvos Zoltán fiát a budapesti egyetemen. Ifj. dr. Somogyi Grosz tanár szemészeti klinikájára azonnal kinevezette.

— **Az Országos Tanítói Árvaház** „Karácsonyi-ünnepélyét” folyó hó 24-én d. u. 4 órakor tartja.

— **Megkerültek az eltűnt fiúk.** Néhány nappal előbb eltűnt három fiú Édes Zoltán, Ács Andor és Pap Béla, a fiúk megérkeztek touloncon Salgótarjánból. A vizsgálat a rejtélyes ügyben erőlyesen folyik.

— **Rendőrnep.** A január folyamán tartandó „Rendőrnepok” egyik figyelemre méltó programpontja lesz a dr. Greckó Sándor rendőrkapitány festményeiből a rendőrségnyalavá javára rendezendő kisorsolás. A kisorsolandó öt darab olajfestmény a Bódogh cukrászda kirkatában van kiállítva, ugyanitt kaphatók a sorsolási jegyek is, valamint a nagyobb föutcai üzletekben. Egy sorsolási jegy ára 10 korona.

— **Vadászközgyűlés.** A debreceni köztisztviselők vadásztársulata f. évi december hó 29-én este 7 órakor a Burgondia utcai iparos-tanonc iskolában rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés anyagának fontosságára való tekintettel a tagok teljes számban való megjelenését kériük. — **Elnökség**

— **Életunt földmives.** Kovács István földmives debreceni lakos tegnap délután marólugot ivott. Sérüléseivel a közkepházban ápolják. Tettének oka ismeretlen.

— **Meghívó.** A debreceni iparos dalegyület folyó évi december hó 25-én, karácsony első napján, az Aranybika dísztermében, Pálffy Lajos egyleti karnagy vezetése mellett, részben a városi népkönyvtára, részben a saját pénztára javára táncdal egybekötött dalestélyt rendez, melyre b. címet és kedves családját tisztelettel meghívja az elnökség. Belépő-díj vigalmi adóval személyenként 30 korona. Alapító tagok saját személyükre szabadjegyet élveznek. Az estély kezdete délután 4 óra, vége zárórákor. A zenét Rácz Laci és zenekara szolgáltatja. A terem fűtéséről, világításáról gondoskodik van. Jegyek előre válthatók Sarkadi Dezső Szechenyi-utca, Kurián Gyula órás, Forgács István Bádogos-utcai üzletében. 1. Nyitány: Rácz Laci zenekara. 2. a) dr. Széll Kálmán: Magyarok imája. b) Kreutzer—Hoppe: Esti dal. Énekli a dalegyület. 3. Szvitlik Ferenc: Kuplók. 4. Lányi Ernő: 4 eredeti magyar dal. Énekli a dalegyület. 5. Magyar dalok. Énekli zenekisérettel Ormós Jolán úrné. 6. Grabke-Rückert: Szerenád. Énekli a dalegyület. 7. Szavallat. Ferkó Gyula úrtól. 8. Verdi: Borsal az „Ernani” című operából. Énekli a dalegyület. Műsor után tánc záróráig.

— **Rubin Farkas özvegye** Kossuth-u. 15. sz. al tt (Kontsek Géza fűszerüzlete mellett) női divatüzletet nyitott. Blouse és pengyola különlegességei a legizlésebbek és a legolcsóbbak.

— **Legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék a Magyar Jövő ifjúsági kiadványai.** Kapható: Csáthynál-Antalfynál és a Hangya üzleteiben és a MOVE-nál.

— **Margit-fürdő állandóan nyitva.**

— **Pezsgős és boros üveget vesz a Török pezsgógyár.**

— **Ifj. Kovács János festőművész képzőiskolája** 1920 december 19-én vasárnaptól 1921 január 5-ig, Csapó-u. 1 szám I. emelet.

— **Karácsonyi táncestély a Royalban** f. hó 25 és 26-án, azaz karácsony első és másodnapján délután 4 órai kezdettel sorsossal, szépségversenyeket, jour taviróval egybekötött nagy karácsonyi estélyt rendezek. Az új táncanfolyam úgy gazdálkodik, mint iparos ifjak részére január hó 3-án, hétfőn kezdődik: Tisztelettel ifj. Schafr János.

Művészet

Füredy F. Gusztáv,

Zeneesztétikus előadásorozatából kedden este tartotta a harmadikat, a zenede hangverseny termében. Ez által a francia opera volt a tárgya. Szinte vakmerő vállalkozásnak tetszik egy estére szorítani be ezt a roppant kört, még inkább ha arra gondolunk, hogy az illusztrációt egy énekhang s ennek zongora kísérete lesz adandó. Füredy igen jól tudta ezt a nehézséget s amennyire csak lehet, annyira simította el: úgy, hogy amit az értelmező, magyarázó előadással lehetett és kellett elmondani, azaz egy gondolatot emelt ki, a francia öntudat erős faji ösztönöségét, amely *Sluck* óta (akinek opera reformjától keltezhető a francia opera megújulása is) Masseretig és Bisetig nem tudatos szívósággal, de amikor kellett, tudatos harsány jelszó gyanánt is vezette a gallus lelket (mint az 1870—71-ike német invázió idején). E körül a középponti vonás körül helyezte el Füredy a francia opera többi jellemvonásait, képviselői zenéjében erre az uralkodó vonásra terelte a figyelmet, mindig szellemesen, mindig érdeklően, gazdag élményeiből gazdagon bugylyanó bőséggel, de mindig művészi önmérséklyessel, ahogy ezt már tőle megszoktuk. — aztán átadta a szót a zenének, hogy a legjellemzőbb részletekkel illusztrálja az elmondottakat. Hogy igazán a gallus opera zene fajiságát illusztrálták-e ezek a részletek, azaz hogy azt illusztrálják-e leginkább s legjobban ezek illusztrálják-e: az nyílt kérdés marad; a fő az, hogy az előadás alkalmat adott néhány mesteri énekszám meghallgatására.

A kiválasztott részletek előadása egészen arra méltó énekesnőre volt bízva, *Várady* kisasszonynak nagy terjedelmű, a sötét színezet felé hajló hangja van, mely a magasban is tisztán zeng, a mélyben is elég ére van, s melyet kitűnő iskola hajlékonyság s a drámai kifejezésnek és a lírai érzelmességnek vagy a pajzán, játékos könnyedségnek egyformán engedelmis művészi eszközévé tett, amit oly különböző hangulatu darabok egyaránt kész interpretálása bizonyított, aminőt a *Mignon* románc, a *Sámson és Delila* áriái s a *Carmen* halomeruja. A zongorakíséret külön megemlékezést követel. *Kardos* István ur keze alatt a zongora olyan tökéletesen végezte kisorsó szerepét, ahogy csak zongorától várni lehet. Ahel a zene színes aláfestést ad, úgy emelte ki az éneket, mint a fejedelmi díszruhák sötét alapra ragyogása a királyi hermelin diadalmas tündöklését; ahol egy-egy kis darabon a kíséret párhuzamosan halad az énekekkel, mint egy diszkrét, de hű lovas, jelentette boldog hódolatát.

A közönség, mely ezuttal is megtöltötte a termet, sokat tapsolt az est szereplőinek s bár figyelmét (a fűtetlen terem miatt, meg a megszűnés lehetőségét felvilágító világítás miatt is) a ruhatár s az előadó terem közt kellett megosztania, az utolsó szám, a kabanere után (sokaknak még ott csengett fülében a Havas Gáborné mesteri előadásában) egy értelműleg ismétlést kívánt, amit a művész, akit tisztelői virágkosárral leptek meg, szívesen teljesített is.

T. B.

Már most váltsa meg jegyét a Vígyszínház karácsonyi előadásához a színház pénztáránál.

Színház

A színházak és mozgószínházak közisményei: Csütörtökön 23-án A) bérletben az óriási sikert ért *Exlüt sirdlyt* tüzte ki másorra a Csekonai színház.

Pénteken délután 4 órai kezdettel, rendezvények mellett Egyed Lenke kacagtató mesejátékát *Kardosony apót*, — melyben mintegy 100 gyermek táncol — mutatja be a Csekonai színház. A darabban a címszerepet Szigeti játsza. — A vezető táncot Küster Irén lejtí.

Budai Ilonka, a társulatnak már szeptember 1-től leaszorított szubrett primadonnája, — miután sikerült megszállott területről kiutaznia, — kedden este megérkezett. A közönségnek f. hó 27-én, hétfőn a *Cigány grófné* címszerepében mutatkozik be. Az előadás A) bérletben megy.

Megérkezett Debreczen új primadonnája. Tegnap délután érkezett meg Szász Ilona, a Vígsház új primadonnája, aki a karácsonyi műsor egyik legragyogóbb számában, Falk Richárd „Beszállásolás” című operettjében fog először fellépni. Ugy szombaton, mint vasárnap d. u. 3 órakor és este 7 órakor kezdődik az előadás.

Little Fox detektívtörténet 6 felvonásban. Ez a darab teli van kitűnő ötletekkel, trükkökkel. Amerikai ízű, minden benne van, amit kívánunk. A főszerepet Bojda Jusi játsza. Bemutatja ma az Uránia.

Az élet piacán. (Die Keusche Sünderin) Két szerelmes szív regénye négy felvonásban. A szerelméért minden áldozatra kész fenséges asszonyi szív harcát soha oly meggyőző igazsággal még nem láttuk, mint Diana Kareme e filmjén. Ezenkívül egy gyönyörű Max Linder vígjátékot: Maxi Monacóban mutat be ma az Arany Bika mozi.

Repülő lovas II. amerikai kalandor történet második részét mutatja be ma az Apolló.

Karácsony csodája szombat és vasárnap 3 órakor filmen az Apollóban.

Rose nyelviskola

Széchenyi-utca 42. sz.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György**

DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Valutaárfolyamok

Budapest, dec. 22. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén a mai napon magánforgalomban a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 1580—75, font 1960—15, dollár 560—557, frank 30—30.5, márka 7.88—7.10, lira 19.40—18.70, Bécs 88, rubel 305—275, lei 595—623, sokol 640—618, svájc 84—83, korona dinár 13.50—12.50, lengyel marka 90.

Román és vegyes lebélyegzési pénzt legdrágábban vesz **Simon György** Debreczen, Kossuth-utca 11.

DEL R O N

Kalapgyár

1111 és KISSI

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készítjük nek

YIKU-U. 63 SZ.

Csonka-Magyarország — nem ország!
Egész-Magyarország — mennyország!
24958—1920.

Hirdetmény

Debreczen sz. kir. város Tamása, a városi hivatalok, intézmények és városi vállalatok részére 1921, 1922, és 1923. években szükséges hivatalos bélyegzők szállítását biztosítani kívánja és ezúton hívja fel az ezen munkákkal foglalkozókat, hogy ide vonatkozó zárt ajánlataikat a városi főjegyzői hivatalba (városház földszint 5. sz.) legkésőbb **1920 december hó 31-ik napjáig** beadhatják.

Debreczen, 1920. decz. 20-án.

A városi tanács.

Gyönyörű nyakkendők,

SELYENTÁRCZÁK és SELYEMZSEBKENDŐK
Sajátkészítési
FERFI FEHÉRNEMŰEK

Hermann Nándor és Társa
Piac-utca 10. Bikával szemben.

Pályázat.

A MAGYAR NEMZETI KÖNYV ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT R. T. pályázatot hirdet az üresedésben levő könyvelői állásra.

Megítvántatják a kettős könyvvitelben való jártasság. Előnyben részesülnek azon pályázók, kik hasonló vállalatnál már alkalmazásban voltak.

Pályázati kérvények a fizetési igény feltüntetésével az igazgatósághoz címezve f. hó 28-ig adandók be. Ugyanott bővebb felvilágosítás nyerhető. Az állás január 1-én elfoglalandó.

S-stakerti szőlő

Andrássy-úton 900 négyzetű kiténő terméshőlő nyümölcsös, körül lugassal jóvízi szivattyús kut és nádas pajtával eladó, Dezső László irodája Maróthy-u 19

Eladó ház

Nyil-utca modern újház 6 szobával. Vétel esetén 1 szoba, konyha, világos pince azonnali beköltözésre eladó Dezső László irodája Maróthy-u. 19.

APRÓ HIRDETÉSEK

130 koronát fizetek az arany grammjéért Arany Bika bérház Krámer

Kövy és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen a szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Aranyat mindenféle ezüstöt, brilliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2. szám I. emelet

Butorozott szobát keres szerkesztőségünk tagja. Cím a kiadóban.

Forgács István
műtörés
Hádosy-u.

Malac választott 80—200 drb-ig megvételre kerestetik. Cím a lap kiadóhivatalában Piac-utca 59

Álmeladás

Simonffy-utca 11. sz. a. pincében tisztaháti arany parmin és kenézi nagyban és kicsinyben, ezenkívül kitűnő lekvár és első endű aszalmény eladó. Naponta reggel 9-től este 6 óráig.

Riákancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal lapunk kiadóhivatalában

Eladó 5 darab akácfarönk. 5 év foltam régi Gartenlaube Piac-utca 75. emelet

Kocsis újtöltő felfogadtatik készpénzfizetés és lakással. Vár-u. 8.

Bélyeggyár és vésointézet
PAULÓ I.
Bathyanyi-utca 22.
Telefon 1365.

Koros Sándor

férfi- és női-öltözék Piac-u. 60. saját készítésű elegáns férfi öltözékek kaphatók.

MAKULATURA 50 kilogramos cétélekben eladó a kiadóhivatalban

TROPAPÍR

fehér irodai és fogalmi eredeti csomagokban kapható lapunk kiadóhivatalában.

Villany-motor

1.5 vagy 2 lóerőset keresünk 4—5 hétre bérbe esetleg megvételre. Ajánlatokat kiadóhivatalba kérek „Villanymotor” jellegre

RONGYOT mosottat, keresek megvételre, 20—25 kiló n p áron. Cím a kiadóban.

Karácsonyi és Újévi ajándékok

Parfümök kimérve és adjusztálva, Manikúr, Parfüm és Fésűkaszották, mindenféle piperszálok, szappanok stb. Korzó „EVA” arczenecs és szappan legolcsóbban szerezhetők be a Telefon 14-30

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Új találmány! Új találmány!

Takarékos háziasszony „Diadal” kézi mosógéppel mossa hófehérre a ruhát. Ez a gép nem szagot, ötdrésznyi szappant fogyaszt és darabja csak 25 korona.

Viszonteladónak árengedmény! Kapható

BLATTNER JÓZSEF
úveg képkerekes üzletében Debreczen, Csapó-u. 1. sz.

Ha olcsó és izléses virágcsokrot, kosarat, koszorút akar vásároljon kizárólag

Rózsa Virágcsarnokban
Kossuth-utca 2. sz (Városháza épület) Művészkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári áron.

Házárverési hirdetmény

A debreceni jótékony nőegylet tulajdonát képező Várad Szabó-féle Széchenyi-utca 6. számú házas telek 1920 évi december hó 29-én, d. u. 3 órakor a nőegylet Péterfia-u. 78. szám alatti Veressné-féle árvaházának nagytermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen további utóajánlat kizárásával örök áron eladatik.

Kikiáltási ár: 760000 korona, bantpénzül letendő 180000 korona. Részletes árverési feltételek a kollégiumban a számvevőnél vagy Dr Ador Dániel nőegyleti ügyésznél megtekinthetők.

Debreczen, 1920 december 20.

Az elnökség.

SZABÓ és ENGEV. LD
rőös és rövidáru üzletében
SZENT ANNA-UTCA 3. SZÁM

Karácsonyi ajándéknak alkalmas tárgyak legolcsóbban beszerezhetők. Különösen harisnyákban nagy választék feltűnő olcsó árakban.

Tölgyfarönk

1 éves vágású 200 cm hosszú 15—30 cm vastag, valamint Bükkfa boksa szén teljesen száraz, ömlesztve vagoncétélekben azonnali szállításra kapható

Polyánszky Üreszt

tüzifa és szénkereskedőnél Piac-utca 58. Telefon 182.

Tarr Ambrus

fakereskedő, Bihar-telep. Onossay-utca 71. sz. alatt

Aprított tüzifa és kőtegekben rózsák kicsinyben és nagyban kapható.

Lakáscsere

4 szobás elsőemeleti modern lakás a központban 3—4 szobás földszinti lakással, ahol baromfi és sertés is tartható, elcserelem Dezső L. irodája Maróthy-u 19.